

פרשת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת
משפטים -
שקלים
♦♦♦
שנת
תש"פ
♦♦♦
גליון 40

לחנך מתוך אהבה

השיב רבינו, אם יבליג המלמד, תהי' לו עוד יותר משמעת...

וכך נהג רבינו בעצמו, בעסקו רוב שנותיו בלימוד צעירי הצאן, שלא הקפיד אף פעם על תלמיד, גם בדברים שאחרים היו עושים מזה עסק. וזכה באמת ליראת הרוממות מופלגת מצד התלמידים.

כוחה של מילה של עידוד

ופגשתי לאחרונה בבחור שלמד כמה שנים בישיבה מסוימת, ובשנים האחרונות עזב את בית המדרש... ואמר לי שהדבר שהכריע אותו לא להמשיך בישיבה, זה מה שעברו עליו שלש שנים בישיבה, ולא אמרו לו אף פעם מילה טובה... ואמר שגם הבחורים הטובים התלוננו על כך.

ומפורסם המעשה בבן ישיבה אחד, שהי' תקופה בישיבה ולא התייחסו אליו מאנשי הצוות, והחליט לעזוב את הישיבה, ונכנס לראש הישיבה להודיע לו שעוזב, שאל אותו רה"י למה אתה עוזב? השיב הבחור כי זוהי השאלה הראשונה ששואלים אותי...

ונזכרתי מה שהי' מרגלא בפומיה דרבינו על הגמ' בבבא בתרא דף ט"ז ע"א דדרש רב אחא בפוניה בשם ר' לוי שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו, אתא שטן נשקיה לכרעיה. ואמר רבינו שרואים מכאן שאפילו השטן מחכה לשמוע מילה של עידוד.

וכך היינו זוכים לראות תמיד אצל רבינו, שהי' משתדל לומר לכל אחד מילה טובה, גם לאנשים מבוגרים. והי' מצוי מאד כשהיו ניגשים ונותנים יד לברכה, הי' רבינו שואל למה הידים שלך קרות...

וכן היה מפעם לפעם שואל ומתעניין מה שמך, או היכן אתה גר, וזה הכל עשה לכאן בכדי לגלות התעניינות ושימת לב על השני, שירגיש שדואגים לו.

והתועלת עצומה מדברים אלו עד אין חקר, כידוע לכל, כמובן בפרט שגברא רבא מתעניין, אבל גם כל אחד שחושב על השני, ואומר לו

משפטי התורה הם חינוך

בפרשת השבוע מתחילה התורה את עניני בין אדם לחבירו, עם פרשת עבד עברי. ומצינו בפרשת ראה שמוסיפה התורה בעבד עברי "כי טוב לו עמך". והביאו ע"ז התוס' בקידושין דף כ"א ע"א בשם הירושלמי שאם אין לו אלא כר אחד, צריך למסרו לעבד.

ואומרים בשם החפץ חיים זצוק"ל שכאן רואים את ההבדל העצום בין משפטי התורה ולהבדיל משפטים בל ידעום, כי במשפטי העולם לוקחים גנב ומכניסים אותו לכלא. ומה תועלת יש בזה, הרי אדרבה בינתיים הוא מתלמד מחבריו הגנבים האיך להיות גנב יותר מומחה. אבל משפטי

התורה הם "חינוך", לכן לוקחים את הגנב ומכניסים אותו לבית יהודי, ומתנהגים אתו יפה, עד כדי כך שאם יש רק כרית אחת, נותנים לו את זה. ומתוך כך הוא למד להיות בן אדם, ויפסיק לגנוב.

זאת אומרת שכאשר רואים אדם שעושה איזה דבר שלילי, צריך להתבונן מה הרקע לזה, ולא לשפטו מיד לאיש "רע", ואת היסוד הבעייתי צריך לעזור לו לשפר.

יד ימין מקרבת

וכך הי' אומר רבינו זצוק"ל בכנסי חינוך למלמדים, שאין כזה דבר ילד "רע", רק ילד שקשה לו, אלא שאמצעי ההתגוננות שלו, הם באופנים לא רצויים.

ולמשל חוצפה, גם כשילד מתחצף חלילה, אין להחליט מיד שהוא ילד "חצוף" ועז פנים, אלא בדרך כלל כשהוא לא רואה עצה האיך להגן על עצמו מפחד המלמד וכדו', הוא מתחצף. ממילא צריך לראות מה לוחץ לו, ולא ללחום נגד החוצפה, שהיא בסך הכל תוצאה ממצבו הקשה.

ובמאמר המוסגר נשאל רבינו בכינוס גדול של המחנכים בארה"ב, מה עדיף לעשות במצב של חוצפה, האם להעניש את התלמיד, כדי לחזק את המשמעת בכתה, או לשתוק.

מילה טובה, החיזוק בזה הוא עצום, וידועים הרבה מעשים שבמילה אחת הצילו מנפילה לשאול תחתית...

להתעניין אחד בשני

והנני מביא כמה משפטים מתוך שיחה שאמר רבינו לפני הרבה שנים, [הדברים מצוטטים מתוך מה שנכתב בשעתו ע"י א' השומעים], יכול אחד לשבת ליד השני, והלה שיושב לידו כמעט לא מענין אותו, וכמעט שאין קשר בין אחד לשני.

מן הסתם יש לדון לכף זכות שאותו אחד שקוע בלימוד חזק, או שאין לו זמן להתעניין, וכן יתכן להיפך שהוא סבור שאם יתעניין הרבה, יחשוב השני מה אתה צריך לדעת בעיניי. אך בדרך כלל רוב האנשים מסתמא רוצים שיתענינו בענייניהם ויחיו את

מצבם יחד אתם, ותהי' יותר מסירות אחד לשני. וממילא יתכן שפלוני מרגיש את עצמו נפגע כשלא מתענינים עליו ולא עושים כלום בשבילו.

ידוע שכל הגדולים אף שהיו שקועים בלימודם, מ"מ היה להם מקום בראשם גם עבור השני, הגדולים במיוחד כמו ר' ישראל סלנטר והשאר, כל שעה חשבו בעינינים שכן אדם לחבירו, ואצלם היה זה עיקר גדול.

יתכן שלא מספיק חושבים בעיני זה, כי שוכחים, אך מ"מ מחויבים לחשוב בזה, כי ימצא מי שהוא שצריך עידוד מאיזה סיבה, או שמרגיש עצמו כבוד.

ואם כי יתכן וימצא דבר זה אפילו אצל בן תורה לא מחמת מדה רעה, אלא מחמת שכחה מלחשוב בעיני חבירו, אמנם הלא צריך בן תורה להשתדל לא רק שלא יהיו לו מדות רעות, אלא צריך שיהי' לו מדות טובות.

ומענותותו של רבינו, כשרצו להדפיס את הדברים, הוסיף בכת"ק בתחילת הדרשה, איני ראוי לעמוד ולהוכיח, שיש לומר לי טול קורה מבין עיניך, אולם נדרשתי לעמוד בתור שליח ציבור, בשביל תועלת הציבור, לעורר בעינינים שיש להתחזק בהם. ע"כ.

ותן לחכם ויחכם עוד, גם במתפללים יחד, ובכל מקום שנפגשים, לתת תמיד את ההרגשה שחושבים על השני ודואגים לו, ויש בזה הרבה בקיום העולם.

והי' אומר רבינו בשם ידיד נעוריו מרן הגאון ר' משה סולובייצ'יק זצוק"ל שכל הקשר שיש בכלל ישראל לאחד עם השני, זה רק ע"י מצות דרבנן. שהרי לולא שתקנו חז"ל תפילה בציבור, היכן היו נפגשים א' עם השני.

לזכות שוב לקדש שם שמיים

הנה בעוד כשבוע וחצי אמורים קדשי ישראל בארץ הקודש, לעלות שוב על כף המאזניים, לזכות או ח"ו... כך רצה מסבב הסיבות, שיזכו בני ישראל ההולכים אחרי רבותינו הגדולים שליט"א לקיים מצות ועשית ככל אשר יורוך, פעם שלישית.

והנה כל אחד בסתרי לבו מרגיש דחיה מכל הנושא, מה לי ולשטויות הללו, עוד פעם בחירות, ועוד פעם לשכנע וכו' וכו'.

ולכא' הטענה מצד עצמה צודקת, וזה באמת תסכול מצד אחד, אך הרי אנו אומרים כמה פעמים ביום "הא שמייה רבא מברך", תפילה עצומה, שהגמ' אומרת ע"ז כל העונה יהא שמי' רבא בכל כוחו, קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, מבהיל!!

ומה המיוחד בבקשה זו, בודאי דברים גבוהים מאד, אבל כפשוטו יש כאן בחינה של התבטלות אישית לכבוד שמים, היהודי זועק רבונו של עולם לא מעניין אותי כלום, רק דבר אחד יתגדל ויתקדש שמייה רבא, וע"ז שכרו גדול מאד.

ועדיין מהדהד באוזני, הקדיש שאמר רבינו לפני יציאתו לכנס בחירות בסיון תשנ"ו, האיך שזעק בקול יהא שמייה רבא מברך.. יתברך וישתבח ויתפאר וכו', ממש בחרדת אלוקים.

הוי אומר הבחירות הם בחירות, ולא רצויים כלל וכלל, אבל היות ומטרתנו בחיים היא אחת "יהא שמו הגדול מבורך לעולם ולעולמי עולמים", ממילא אין תסכולים, ולא נמאס כלום, אלא עושים ופועלים עם כל "הברען" למען המטרה הנשגבה הזאת.

ונאמר משל קטן, אם הי' מצוה להרים ולהוריד את היד כמה פעמים ביום, ובזה מתקדש שם שמים, הרי היינו עושים את זה בשמחה ובכל המרץ, כי זהו רצונו ית"ש, ובכך יתגדל ויתקדש שמייה רבא. אותו הדבר אם רצונו ית' שנחזור עם חזקת ג' פעמים על הבחירות, נרוץ ונפעל בכל הכח.

והי' מביא רבינו את מש"כ רש"י בסנהדרין דף ל"ד ע"א בד"ה אלא, וז"ל וישוב חרון אף וגו' כשהקב"ה רואה שכולם עסוקים בדבר ומקנאין לכבודו ע"כ. זאת אומרת שעצם הדבר שרבים מתעסקים לבער את הרע, זה דבר גדול מאד.

א"כ בודאי נתגבר כולנו על כל המחשבות הנ"ל, ונראה להרבות פעלים למען כבודו ית"ש. ובודאי נזכה לראות נסים ונפלאות שיעשה עמנו הקב"ה בהרמת קרן התורה בארץ הקודש בכל עוז, ובחיזוק כל עיני הדת.